

778

La figa de moro

(ALDC, V, 1245. La figa de moro)

És el fruit carnós comestible de la figuera de moro (*Opuntia ficus-indica*), originària d'Amèrica, cactàcia formada per articles aplanats oblongs, les pales, que porten nombrosos grups d'espines.

Introduïda la planta després del descobriment d'Amèrica, va rebre el nom 1) de procedència: *figa d'Índia* 85, 126, *figa d'Indi* 65, 83, *figa de pala d'Ínia* 141 (assimilació ND > n), que es fan ressò del nom castellà (*higuera de la India o de Indias*, s. XVII i XVIII); o 2) del lloc on la planta era abundant: *figa de Barbarí* (← oc. *figa de Barbaria*, Alibert); *figa de moro* (var. *figa moruna* 31), documentat en el Baró de Maldà i en Febrer Cardona (s. XVIII); *figa de Maó* (pron. [ma'u]), amb les var. *figa de Magú* 3, amb -g- antihiàtica, i *figa de Maiic* 2, amb reforç oclusiu.

Altres denominacions es basen en: a) les pues del fruit i de les fulles: *figa de punxa* 68 (der. *punxosa* 156), *figa de pic* 84; b) la forma de les fulles ("de la misma hechura

y tamaño de una pala de jugar a la pelota", *Autoridades*): *figa de pala* (var. *figa de pala d'Ínia* 141), der. *figa palera*, mots presos del cast. ("llaman *pala* porque las hojas son a forma de pala", Cobarrubias); c) el caràcter despectiu: *figuerassa* 56, per comparació amb les altres figues, que en alguns llocs anomenen "de cristià". Finalment tenim un altre castellanisme, *figa xumba* o, simplement, *xumba* 144, alterat en *figa xomba* 122 o, simplement, *xomba* 115, amb el masculí *xumbo* 91, 93, 101, 157, més fidel al cast. *chumbo*, procedent de les Antilles; *xunga* 106, per equivalència acústica B = G. Geolingüísticament, els noms més creatius es troben en el Principat, el Rosselló i les Balears (*figa de moro*, *figa de Barbaria*, *figa de pic*, *figa de punxa*), mentre que la part meridional principatina i el val. han apostat per les interferències (*figa xumba*, *figa de pala*).

Són mots normatius *figa de moro* i *figa de pala*, des del *DG*₁, 1932.

